

Sopiva – Etelä-Savon henkilökohtaisen budjetoinnin hanke

3.11.2020

Hankepäällikkö

Niina Helminen

niina.helminen@essote.fi

Etelä-Savon hyvinvointialue

Rahoitus

- **Sosiaali- ja terveysministeriö** on myöntänyt valtionavustuksia yhteensä 2 926 400 euroa vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen budjetoinnin kokeiluhankkeeseen.
- Avustukset on myönnetty yhdeksälle kunnalle tai kuntayhtymälle hankekaudelle 2020 - 2021.
- **Sopiva - Etelä-Savon henkilökohtaisen budjetoinnin hanke** sai valtionosuutta noin 536 000 euroa. Essoten ja Vaalijalan omavastuuosuus on yhteensä noin 134 000 euroa ja kokonaiskulut ovat noin 670 000 euroa.

Mitä Sopiva tarkoittaa?

Sopivalla tarkoitetaan avun ja tuen järjestämisen toimintatapaa, jossa **henkilö on itse keskiössä kokonaisuuden suunnittelussa, valinnassa ja toteuttamisessa.**

- ✓ **Sopivan** tuen ratkaisut ovat ihmislähtöisiä ja niiden pyrkimyksenä on välttää palveluiden yli-, ali-, ja ohimitoitus.
- ✓ **Sopiva** tuki on yksilöllistä, mikä ei oletuksena kuitenkaan tarkoita erityismittoihin räätälöintiä.
- ✓ **Sopiva** tuki on paitsi yksilölle sopivaa, se myös hyödyntää alueen peruspalveluita ja lähiyhteisön tarjoamia mahdollisuuksia.
- ✓ Oikein kohdistuvat palvelut sekä kasvattavat hyvinvointivaikutuksia, että ovat kustannustehokas tapa toimia.

Toimintaympäristö

- Etelä-Savo on Suomen ikääntynein ja nopeimmin ikääntyvä maakunta.
- Etäisyydet ja matkat haastavat kehittämään ja hyödyntämään mm. etäyhteyksiä.
- Vammaispalvelujen kustannukset korkeat, asiakkaat eivät silti tyytyväisiä saamiinsa palveluihin.
- THL:n 7/19 raportin mukaan alueen vammaisille myönnettyjen palvelujen ja tukien kokonaislukumäärä asukaslukuun suhteutettuna oli maan suurin.
- Palveluiden järjestämistä omana toimintana pyritään lisäämään ja uusia vaihtoehtoisia palveluntuottamistapoja etsitään tukemaan vammaisten asiakkaiden elämänhallintaa.
- Henkilökohtaista budjetointia kehitettäessä tarvitaan tarkempaa alueellisten olosuhdetekijöiden tarkastelua.

Hankkeen tavoitteet

- Kehittää ja mallintaa yhdessä henkilökohtaisen budjetoinnin järjestämisen tapa

Alueelliset tavoitteet:

- Peruspalveluiden vahvistaminen
- Palvelurakenteen keventäminen
- Kotiin annettavien palvelujen monipuolisemman tarpeen esille tuominen
- Palveluohjauksen ja palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen
- Yhtenäisten palvelujen myöntämisperusteiden selkiyttäminen

Muutostavoitteet

Asiakkaan näkökulmasta:

- Osallistavampaa ja yksilöllisempää, oman elämän näköistä palvelua
- Enemmän vaikuttamismahdollisuuksia ja valinnanvapautta omaan elämään
- Oikea-aikaisia, asiakkaan omiin tarpeisiin sopivimpia palveluja

Ammattilaisen näkökulmasta:

- Osaamisen vahvistumista palveluohjauksessa
- Asennemuutosta kaikessa asiakkaan kanssa tapahtuvassa yhteistyössä

Tavoitteet

Tavoitteena järjestämisen tapa:

- joka vastaa alueen ja sen asukkaiden tarpeisiin
- jonka vaikutuksia ja kustannusvaikutuksia voidaan tehokkaasti seurata ja arvioida
- joka on joustava ja myöhemmin jatkokehitettävissä

Alatavoitteena:

- Mallintaa asiakastyön prosessit ja roolit HB:n järjestämistapaan sopiviksi
- Luoda alueen verkostotyön ja yhteiskehittämisen malli, jolla varmistetaan osallisuus ja osaaminen HB:n järjestämiseksi
- Tuottaa tietoa ja linkittää alueellinen kehittämistyö osaksi valtakunnallista HB:n kehitystyötä

Kohderyhmät

- Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat vammaispalvelujen asiakkaat, tarkoittaen henkilöitä, joilla on erilaisia toimintakyvyn rajoitteita sekä avun ja tuen tarpeita diagnoosista riippumatta.
- Alueellista verkostoa edustavat laajasti vammaispalvelujen asiakkaiden läheiset ja muut heille tärkeät henkilöt

Lisäksi hankkeen kohderyhmää ovat:

- Alueen järjestöjen edustajat
- Palveluita tuottavat ammattilaiset, työntekijät, viranhaltijat ja päättäjät

Kehittäjäkumppanit

Osatoteuttajana Vaalijalan kuntayhtymä

Suunnitteluvaiheessa mukana olleita ja hankkeeseen periaatepäätöksellä sitoutuneita kumppaneita:

- Kehitysvammaisten Palvelusäätiö (KVPS) ja Suunta
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak)
- Metropolia Ammattikorkeakoulu
- Kukunori ry

Kirjallisesti sitoutuneet:

- Mikkelin seudun Kehitysvammaisten tuki ry
- Etelä-Savon CP-yhdistys ry

Liitokset

- Etelä-Savossa on toteutettu henkilökohtaisen budjetoinnin pilotti vuosina 2017 - 2018. Kokemukset olivat myönteisiä.
- Henkilökohtaisen budjetoinnin kehittäminen kytkeytyy Essoten uuden vammaispoliittisen ohjelman (2020-2023) toimeenpanoon.
- Kehittäminen tulee olemaan osa Essoten hallinnoimaa Etelä-Savon sote-maakuntauudistusta, jossa parannetaan palveluiden saatavuutta mm. tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusten kautta.
- Hankkeessa on hyödynnettävissä kokemus ja materiaalit Etelä-Savon asiakaslähtöinen palveluohjausverkosto ja osaamiskeskus omais- ja perhehoitoon OSSI-hankkeesta (2016-2018) sekä vuoden takaisesta Sitran luotsaamasta Vaikuttavuus kehittämö -työskentelystä.
- Hankkeen aikana tietoja ja hyviä käytäntöjä vaihdetaan käynnissä olevan Vetovoimainen kotihoito -Tehdään hyvä arki yhdessä ESR-hankkeen kanssa.

Toimenpiteet

Asiakastyö

- **Tutkimus- ja kehittämispainotteinen sosiaalityö**, jolla selvitetään HB:n hyötyjä ja soveltuvuutta
- **Roolikarttojen** kuvaaminen HB:n asiakastyön prosesseista

Alueellinen verkostotyö

- **Kehittämöt** ovat yhteiskehittävää työpajatyöskentelyä, jossa eri näkökulmien edustajat verkostoista kohtaavat
- **Kohtaamot** ovat vapaamuotoisia keskustelukahviloita ja kohtaamispaikkoja yhteiskehittämiseksi
- **Koulutukset** antavat uutta tietoa ja mahdollistavat muutosta

Toimenpiteet

Valtakunnallinen yhteistyö

- **Aktiivinen osallistuminen** yhteiseen hanketyöskentelyyn THL:n ja muiden alueiden kanssa

Muut tehtävät

- **Alkuvaiheen arvioissa** kootaan kehittämisideat yhteen aikaisemmasta kehittämistyöstä ja tietolähteistä sekä kuvataan nykytila
- **Alueellisen hankeviestinnän toteuttaminen**
- **Ohjausryhmätyöskentely** osallistaa sidosryhmiä ja luo edellytykset projektin onnistumiselle

Organisointi

- Hankkeen hakijana ja hallinnoijana toimii Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä Essote
- Hankkeessa työskentelevät:
  - ✓ hankepääällikkö (50 %) Niina Helminen
  - ✓ hankekoordinaattorit (100 %) Elisa de Boer ja Hannele Muhonen
  - ✓ suunnittelukoordinaattori (50 %) Mari Hytönen
  - ✓ lisäksi suunnittelija Heidi Laurila työskentelee Vaalijalassa
- Yhteinen johto- ja ohjausryhmä Essotessa
- Toteuttajakumppaneiden asiantuntemus ja osallistuminen toimenpiteiden toteutukseen ja toimintatavan mallintamiseen

Kiitos!

ME TEHDÄÄN

**ETELÄ-SAVON
MAAKUNTA**